

Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Nr.	Organul competent	Conținutul obiecției/propunerii	Poziția asupra obiecțiilor/propunerilor
1.	Procuratura Generală	Susține proiectul.	
2.	Curtea de Conturi	<p>1. La Art. II este necesar de a exclude alin. (3) al art. 31, întrucât în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, auditul public extern se efectuează în conformitate cu cadrul legislativ național al Republicii Moldova și cu standardele de audit naționale și internaționale. Prin urmare, elaborarea unor formulare speciale de audiere a conturilor partidelor politice, obligatorii pentru auditori, sau a careva cerințe către auditor, ar încălca unul din principiile fundamentale pe care se bazează activitatea de audit și anume principiul independenței. În acest context, potrivit alin. (3) al art. 12 din Legea privind activitatea de audit, nr. 61-XVI din 16.03.2001, nici o autoritate publică nu este în drept să influențeze asupra prestării serviciilor de audit, asupra raportului și documentelor de lucru ale auditorului.</p> <p>2. În conformitatea cu prevederile alin. 1 al art. 16 din Codul Electoral, Comisia electorală Centrală este un organ de stat constituit pentru realizarea politicii electorale, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor.</p> <p>Totodată potrivit prescripțiilor Regulamentului “Privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor” aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1265 din 14.11.2008 misiunea Ministerului Finanțelor constă în elaborarea și implementarea politicii statului în domeniul finanțelor publice, iar una din funcțiile sale de bază este controlul</p>	<p>1. Se acceptă.</p> <p>Astfel alin. (3) al art. 31 va avea următoarea redacție: „(3) Auditorul este selectat de către partidul politic și nu trebuie sa fie, în ultimii 5 ani, membru de partid sau trezorier al acestuia în campania electorală, precum și să nu ocupe funcția de contabil/responsabil de finanțe în cadrul partidului în care efectuează auditul.”</p> <p>În același context, se propune revizuirea redacției alin. (2), după cum urmează: „(2) Auditorul este selectat de către partidul politic și nu trebuie sa fie, în ultimii 5 ani, membru de partid, candidat sau trezorier în campania electorală al vreunui partid, precum și să nu ocupe funcția de contabil/responsabil de finanțe.”</p> <p>2. Nu se acceptă.</p> <p>În condițiile în care, proiectul de lege propune completarea art. 16 alin. (1) din Codul electoral în final cu sintagma „ , supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.”, precum și reieșind din faptul că, în prezent, CEC aprobă modelul, primește și verifică rapoartele financiare ale concurenților electorali, ținînd cont de propunerile înaintate, considerăm oportun de revăzut la Art. I, art. 38¹ alin. (1) și la Art. II, art. 29 alin. (4) din proiect, prin atribuirea competenței Ministerului Finanțelor de avizare sau aprobare a modelului raportului</p>

	<p>conform destinației a finanțelor publice.</p> <p>În aceeași ordine de idei, conform art. 25 alin. (1) c) din Legea privind partidele politice o categorie de sursă de finanțare a partidelor politice cuprinde subvențiile de la bugetul de stat.</p> <p>Reieșind din cele menționate, se consideră că este necesar de a se analiza oportunitatea elaborării formularelor obligatorii pentru rapoartele privind veniturile și cheltuielile din campania electorală de către Ministerul Finanțelor și nu de Comisia Electorală Centrală.</p>	financiar, de comun cu CEC.
	<p>3. Potrivit art. 37 din Regulamentul Parlamentului, Parlamentul se întrunește în două sesiuni ordinare pe an. Astfel, prevederea alin. (4) art. 30 din Art. II din proiect potrivit căreia CEC va prezenta anual în fața Parlamentului, pînă la 1 august, un raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, este necesar de a fi revizuită, în vederea stabilirii unei alte date pentru prezentarea raportului respectiv, care s-ar încadra în una din cele două sesiuni ordinare pe an.</p>	<p>3. Se acceptă.</p> <p>Astfel se propune substituirea termenului de „1 august” prin termenul de „1 iunie”, reieșind și din faptul că rapoartele financiare se vor prezenta anual, pînă la 31 martie.</p>
	<p>4. Proiectul „art. 31²” denumit „Încălcări privind gestiunea financiară” al Legii nr. 294 –XVI din 21 decembrie 2007, prevede la alin. (1) faptele care constituie încălcări de gestiune financiară, una destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice. Totodată, alin. (1) și (3) ale aceluiași articol prevăd că faptele descrise la alin. (1) se vor considera contravenții și vor fi pasibile de răspundere contravențională conform Codului Contravențional, iar CEC va fi în drept să constate acele contravenții și să încheie procese-verbale, pe care ulterior le va remite spre examinare în fond instanței de judecată competente (aceiași lucru se reglementează și în proiectele art. 48¹ și art. 423⁵</p>	<p>4. Nu se acceptă.</p> <p>Propunerile de amendare a cadrului legal în partea ce ține de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale au avut la bază recomandările GRECO (runda 3 de evaluare, transparența în finanțarea partidelor politice). Astfel, potrivit paragrafului 75 și 79 (recomandarea viii) din Raportul de evaluare, aprobat de GRECO, se recomandă de a acorda un mandat, cât și împuterniciri adecvate și resurse suficiente unui organ central independent, asistat, după caz, de alte autorități, pentru a-i permite exercitarea unui control eficient, de a ancheta și a asigura punerea în aplicare a reglementării finanțării politice.</p> <p>Noile reglementări au menirea de a asigura</p>

conform modificărilor propuse la Codul Contravențional).

Totodată, Art. VIII din proiect ține să confere Curții de Conturi atribuții în vederea auditării alocațiilor din bugetul de stat pentru finanțarea partidelor politice.

Mai mult ca atât, în conformitate cu proiectul art. 28 al Legii nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute în mod exhaustiv la alin. (1) al aceluiași articol, se restituie în bugetul de stat în baza hotărârii definitive a Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației.

În același context, proiectele art. 29 și 30 ale aceleiași Legi, prevăd că partidele politice beneficiare de alocații din bugetul de stat vor prezenta rapoarte anuale privind gestiunea financiară și în adresa Curții de Conturi, astfel, încât în privința utilizării alocațiilor primite de partidele politice din contul bugetului de stat, controlul se va exercita concomitent și de Curtea de Conturi, conform prevederilor care reglementează activitatea acesteia.

Din cele expuse, reiese că atât instituția supremă de audit, cât și Comisia Electorală Centrală vor efectua controlul utilizării alocațiilor primite de partidele politice din contul bugetului de stat, iar în cazul în care se va ajunge la concluzia că alocațiile de la bugetul de stat pentru partidele politice au fost utilizate contrar destinației, CEC va fi autoritatea competentă de a constata dacă faptele depistate de această instituție, dar și cele depistate de către Curtea de Conturi constituie sau nu contravenții și va decide asupra remiterii materialelor spre examinare în fondul instanței de

implementarea recomandărilor GRECO în partea ce ține de exercitarea controlului asupra surselor financiare ale partidelor politice de către o autoritate independentă, care ar dispune de competențe și resurse suficiente pentru a proceda la o supraveghere substanțială și completă și în caz de necesitate de a aplica sancțiuni contravenționale. Concluzia finală formulată în acest sens a fost că monitorizarea finanțării ordinare a partidelor politice și a campaniilor electorale ar trebui încredințată unui organ unic, de exemplu, CEC, cu condiția că vor fi luate măsuri suplimentare pentru consolidarea competențelor și resurselor acesteia și a independenței sale (printre altele, s-a sugerat ca să-i fie atribuită un mecanism bugetar propriu).

Luând în considerare faptul că partidele politice vor fi obligate să prezinte, anual, un raport financiar integrat, care va reflecta și informația privind modul de utilizare a alocațiilor de la bugetul de stat, s-a propus prezentarea raportului financiar, în cazul beneficierii și utilizării resurselor din fondul public, inclusiv Curții de Conturi, reieșind anume din competențele acesteia.

Prin urmare, utilizarea sintagmei „partide politice beneficiare de alocații din bugetul de stat vor prezenta rapoartele anuale privind gestiunea financiară și în adresa Curții de Conturi” se justifică prin faptul că raportul nu va conține doar informația despre utilizarea alocațiilor bugetare, ci informația în ansamblu cu privire la veniturile și cheltuielile partidelor politice, verificarea cărora nu ține de competența Curții de Conturi.

judecată competente. Mai mult ca atât, utilizarea sintagmelor „partide politice beneficiare de alocații din bugetul de stat vor prezenta rapoartele anuale privind gestiunea financiară și în adresa Curții de Conturi” și „Controlul se va exercita concomitent și de Curtea de Conturi” vorbesc despre faptul că autoritatea de bază în exercitarea acestui control va fi Comisia Electorală Centrală.

În acest context se menționează că, în conformitate cu Legea Curții de Conturi, Curtea este unica autoritate publică a statului care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public în calitate de instituție supremă de audit și este protejată legal de interferența din partea organelor de drept sau cu funcții de control. Totodată, potrivit art. 29 din aceeași lege, dacă în procesul efectuării auditului public se depistează încălcări ale căror constatate și examinare țin de competența Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție, organelor afacerilor interne sau a altor organe de control sau de drept, pentru fiecare caz concret de încălcare se întocmește proces-verbal, cu remiterea acestuia organului competent respectiv, care este obligat să intervină cu prioritate.

Pornind de la faptul că, potrivit art. 1 art. 16 Codul electoral, CEC este un organ de stat constituit pentru realizarea politicilor electorale, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, consideră că o eventuală exercitare concomitentă a controlului utilizării alocațiilor primite de partidele politice din contul bugetului de stat de către instituția supremă de audit și Comisia Electorală Centrală pentru ca ulterior cea din urmă să decidă asupra

		remiterii materialelor respective către instanța de judecată, în calitate sa de viitor organ constator, ar veni în contradicție cu Legea Curții de Conturi.	
		<p>5. Mai mult, alin. (3) art. 28 propus spre completarea Legii privind partidele politice care stipulează că, „alocațiile de la bugetul de stat în baza hotărîrii definitive a Curții de Conturi, utilizate pentru alte destinații decît cele prevăzute la alineatul (1) se restituie la bugetul de stat în mărimea utilizată contrar destinației” vine în contradicție cu Legea contenciosului administrativ care prevede la alin. (3) art. 21 că, „prin derogare de la prevederile alin. (1) și (2) pînă la soluționarea definitivă a cauzei nu poate fi suspendată executarea deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare și a hotărîrilor Curții de Conturi”.</p> <p>Prin urmare sintagma „hotărîrii definitive” din proiect trebuie modificată, în vederea excluderii cuvîntului „definitive”, întrucît hotărîrile Curții de Conturi sunt executorii din momentul publicării acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și nu din momentul în care acestea rămîn definitive.</p>	5. Se acceptă.
		6. La art. 423⁵ din modificările propuse la Codul contravențional prevede că CEC va constata contravențiile ce vor fi prevăzute la art. 48 ¹ și ulterior le va remite instanței de judecată competente, nu se găsesc propuneri privind modificarea art. 385 alin. (2) din Codul Contravențional, în vederea desemnării funcționarilor CEC ca agenți constatori împuterniciți cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.	<p>6. Se acceptă parțial.</p> <p>Potrivit art. 423⁵ alin. (2) din proiect, în calitate de agent constator a fost desemnați președintele Comisiei Electorale Centrale sau vicepreședintele Comisiei, în cazul în care îl substituie pe președintele Comisiei.</p> <p>Totodată, se acceptă propunerea de modificare a art. 385 alin. (2) din Codul Contravențional, și anume substituirea sintagmei „art.400-423²” prin sintagma „art.400-423⁵”.</p>
3.	Partidul Comuniștilor	7. Ținînd cont de recomandările internaționale, prioritate pentru Republica Moldova ar trebui să	7. Nu se acceptă. Obiectul proiectului de Lege este diferit de cel expus.

		fie implementarea Registrului de Stat al alegătorilor și anume asupra acestui obiectiv urmează să se concentreze autoritățile.	
4.	Ministerul Finanțelor	8. La art. I, la pct. 6 în scopul ajustării prevederilor proiectului la normele generale ce vor reglementa procesul bugetar anual (prevederile proiectului legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, adoptată în prima lectură de către Parlamentul Republicii Moldova), ultima propoziție din alin. (2) se va expune în următoarea redacție: “Bugetul Comisiei Electorale Centrale pe anul următor, însoțit de avizul Guvernului, se prezintă spre examinare și se aprobă de Parlament, în termenii stabiliți în calendarul bugetar”.	8. Se acceptă.
		9. La art. I, dat fiind faptul că Comisia Electorală Centrală deține rolul principal în procesul electoral și de repartizare pe beneficiari a alocațiilor bugetare prevăzute în bugetul de stat pentru finanțarea partidelor politice, pct. 12 se propune a fi completat cu noi prevederi conform cărora, sintagma “Ministerul Finanțelor” din conținutul alin. (2) al art. 37 din actul legislativ supus modificărilor și completărilor, urmează a fi substituit cu textul „Comisia Electorală Centrală”.	9. Se acceptă.
		10. La Art. II, pct. 4 (art. 27) la alin. (1) conținutul urmează a fi modificat și expus în următoarea redacție “Partidele politice sunt în drept să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Quantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legile bugetului de stat pe anul respective, cota procentuală constituind nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație”. Este de menționat faptul că, nota informativă nu	10. Se acceptă. Quantumul cotei de 0,2% nu a fost justificată în nota informativă a proiectului pornind de la faptul că mărimea acesteia nu a fost supusă amendării, fiind stabilită în proporția prevăzută de cadrul legal existent (art. 28 alin. (1) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2012 privind partidele politice).

	dezvăluie argumentele necesare în vederea stabilirii alocațiilor în mărimea cotei de 0,2%. Din veniturile bugetului de stat.	
	11. Totodată, la Art. II, pct. 4 (art. 27) la alin. (1) consideră oportun revizuirea mecanismului de repartizare pe beneficiar a alocațiilor bugetare, expus în lit. a), b), c), d) și e) deoarece conform proiectului propus nu este clar în cazul în care un partid politic care a acumulat 5% din voturile valabil exprimate la alegerile parlamentare, va beneficia sau nu de alocații bugetare stabilite conform criteriilor, atât din lit. a), cât și din lit. b), în condițiile când partidul corespunde ambelor criterii sau doar criteriilor stabilite de lit. b).	11. Se acceptă.
	12. La Art. II, pct. 4 (art. 27) la alin. (3) se consideră necesar de prevăzut detaliat modalitatea de distribuire a alocațiilor bugetare în situația descrisă.	12. Se acceptă.
	13. La Art. II, pct. 4 (art. 27) la alin. (4) sintagma “prin ordine de plată emise de” se va substitui prin textul “prin intermediul”.	13. Se acceptă.
	14. La Art. II, pct. 4 (art. 27) la alin. (5) se va expune în redacția “Mijloacele financiare transferate în contul partidelor politice din contul bugetului de stat, care nu au fost utilizate în anul bugetar curent, sunt disponibile pentru valorificare în anii ulteriori.”.	14. Se acceptă.
	15. Ținând cont de faptul că, veniturile și cheltuielile bugetare sunt aprobate pentru o perioadă de un an bugetar (principiul anualității), articolul se va suplimenta cu un nou alineat în următoarea redacție: “Alocațiile bugetului de stat, nerepartizate pe partide politice în anul pentru care au fost prevăzute, nu sunt disponibile spre utilizare în anii ulteriori.”	15. Se acceptă.
	16. La art. VII:	16. Se acceptă.

		<p>Măsurile de politică fiscală sunt formulate sau reformulate în urma efectuării unor studii, analize însoțite de argumentarea economico-financiară a acestora, cât și împreună cu calculele și datele necesare privind impactul acestora atât asupra activității economico-financiare a entităților economice, precum și asupra bugetului public național.</p> <p>Prevederile art. 36 din Codul fiscal stabilesc criteriul general al deducerii donațiilor, conform căruia are loc permiterea deducerii donațiilor, dar nu mai mult de 10% din venitul impozabil, cu condiția ca acestea să fie efectuate în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților publice și instituțiilor publice specificate la art. 51, a organizațiilor specificate la art. 52 alin. (1), precum și în favoarea caselor de copii de tip familial.</p> <p>De asemenea, este de menționat că conform art. 52 alin. (1) din Codul fiscal, la organizații necomerciale sunt atribuite organizațiile înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv și partidele politice.</p> <p>Suplimentar se comunică, că în nota informativă a proiectului nu se regăsește argumentarea necesității operării modificărilor propuse la art. VII al proiectului, ceea ce contravine art. 20 din Legea privind actele legislative.</p> <p>Astfel se propune excluderea din proiect a modificărilor propuse la art. 36.</p>	<p>17. Nu se acceptă.</p> <p>Reieșind din considerentul că finanțarea partidelor politice din bugetul de stat nu este inițiată, iar aceasta nu este una considerabilă se consideră necesară menținerea acestor facilități în Codul fiscal pentru partidele politice.</p>
		<p>17. La art. VII, modificarea înaintată la art. 42 din Codul fiscal poate duce la apariția schemelor de evaziune fiscală, precum și încălcarea principiului echității fiscale prin tratarea inegală a subiecților, care la fel fac donații, dar nu în favoarea partidelor politice.</p>	

		<p>Astfel se propune excluderea din proiect a modificărilor propuse la art. 36.</p> <p>18. La art. IX: Conform Legii privind partidele politice (în varianta inițială) prevederile referitoare la finanțarea partidelor politice din bugetul de stat urmau să fie aplicate cu începere de la 1 iulie 2011 – pentru alegerile locale generale și de la 1 iulie 2013 – pentru alegerile în Parlament. Totodată, ținând cont că, estimările cadrului de resurse pe termen mediu (2013-2015) denotă insuficiența mijloacelor bugetare pentru finanțarea programelor de importanță vitală, prin Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, termenul de intrare în vigoare a normei menționate mai sus a fost prelungit până la 1 iulie 2015 și până la 1 iulie 2017, respectiv. Ca urmare a celor invocate, se impune ca conținutul lit. a) din alin. (1) după textul „modificărilor din” să fie completat cu sintagma „art. 27”, iar sintagma „1 ianuarie a anului următor a primelor alegeri parlamentare” se va substitui prin sintagma „1 iulie 2017”.</p>	
		<p>18. Se acceptă parțial, în partea ce ține de completarea Art. IX alin. (1) lit. a) din proiect cu sintagma „art. 27”. Considerăm că stabilirea termenului de 1 iulie 2017 pentru acordarea finanțării de la bugetul de stat în cazul alegerilor parlamentare va crea dificultăți la aplicarea acestor prevederi, întrucât nu este clar stabilit în ce condiții vor fi alocate sursele bugetare în situația în care acestea urmează a fi alocate pentru rezultatele obținute în urma desfășurării alegerilor parlamentare din anul 2014. Prin urmare, conform normei existente, după expirarea a 2 ani și jumătate de la alegerile parlamentare, rezultatele cărora vor servi drept bază pentru alocarea surselor financiare de la bugetul de stat, partidele politice urmează să beneficieze de aceste alocări. Este incert însă faptul dacă ele vor fi alocate doar pentru o perioadă mai mică de 2 ani (1 iulie 2017 – noiembrie-decembrie 2018) sau urmează a fi distribuite cu recalcularea perioadei acordate (din ianuarie 2015). Prin urmare, în condițiile în care se propune alocarea finanțării de la bugetul de stat pentru rezultatele obținute la următoarele alegerile locale generale, și anume imediat după desfășurarea acestora, adică de la 1 iulie 2015, echitabil ar fi acordarea în aceleași condiții a finanțării publice și în cazul desfășurării eventualelor alegeri parlamentare. În aceste condiții, optăm pentru versiunea propusă în proiectul de lege.</p>	
5.	Ministerul Afacerilor Interne	<p>19. La art. I din proiect este necesară revizuirea noțiunilor expuse în redacție nouă în vederea interpretării corecte a acestora.</p>	<p>19. Nu se acceptă. Propunerea nu este clar formulată.</p>

		<p>20. La art. II în partea ce se referă la Codul penal, în special art. 182² titlul expus nu corespunde cu conținutul infracțiunilor din partea dispozitivă. În acest sens, în articolul dat sunt prevăzute fapte care vizează nu doar finanțarea ilegală a partidelor politice și a campaniilor electorale, ci și alte acțiuni/inacțiuni pentru a garanta respectarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și ale fondurilor electorale. Prin urmare, denumirea articolului urmează a fi expusă cu un alt conținut.</p>	<p>20. Se acceptă.</p>
		<p>21. La art. II art. 182² se consideră necesară revizuirea sintagmei „falsificarea rapoartelor” din alin. (1), deoarece aceasta ar putea genera interpretări ambigue în ce privește încadrarea juridică corectă pe lângă infracțiunile de fals în acte publice, sau confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false.</p>	<p>21. Nu se acceptă. Soluția propusă în proiectul de lege, și anume includerea unei noi componente de infracțiune – <i>falsificarea rapoartelor financiare</i>, este una relevantă și justificată. În cazul neinclunderii exhaustive a unei astfel de componentă de infracțiune, se vor isca dificultăți ce țin de încadrarea juridică a acțiunilor de falsificare a rapoartelor financiare. Astfel, în cazul infracțiunii prevăzute la art. 332 din Codul penal (<i>Falsul în acte publice</i>), subiectul infracțiunii poate fi doar „o persoană publică” și nicidecum partidul politic sau concurentul electoral. Cît privește componenta de infracțiune prevăzută de art. 361 din Codul penal urmează a se determina în ce măsură acțiunile privind confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale pot fi săvârșite și în cazul falsificării rapoartelor financiare. La fel, este necesar de precizat dacă rapoartele financiare ale partidelor politice/concurenților electorali sunt atribuite la categoria documentelor oficiale.</p>
		<p>22. Mai mult ca atât, prevederile alin. (3) art. 182² ar putea genera interpretări ambigue în raport cu infracțiunea de șantaj, prevăzută deja la art. 189.</p>	<p>22. Nu se acceptă. În condițiile în care se optează pentru soluția reglementării unei componente separate de infracțiune (<i>finanțarea ilegală a partidelor politice și a campaniilor electorale</i>), ar fi mai oportun ca fapta prejudiciabilă</p>

			privind șantajul donatorilor să fie inclusă separat (se referă la un cerc mai îngust de subiecți).
		<p>23. Tot din aceleași considerente alin. (6) art. 182² de expus în următoarea redacție:</p> <p>„(6) Utilizarea contrar destinației prevăzute de Legea privind partidele politice a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice sau a mijloacelor din fondul electoral, dacă a cauzat intereselor publice daune în proporții mari.”</p>	<p>23. Nu se acceptă.</p> <p>Specificarea exactă a Legii privind partidele politice va necesita modificarea suplimentară a Codului penal în cazul în care modul și condițiile de acordare a alocațiilor de la bugetul de stat vor fi reglementate de un alt act legislativ (Spre ex., adoptarea unei legi speciale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale). Considerăm o soluție mai optimă în acest sens indicarea sintagmei „legislația în vigoare”.</p>
		<p>24. La Art. IV prevederile ce se referă la modificarea Codului de procedură penală urmează a fi corelate în contextul Legii nr. 120 din 25.05.2012 privind modificarea și completarea unor acte legislative, în partea ce ține de efectuarea urmăririi penale de autoritatea corespunzătoare.</p>	<p>24. Se acceptă.</p>
		<p>25. La art. V în partea ce se referă la codul contravențional, denumirea art. 48¹ urmează a fi expusă cu următorul cuprins:</p> <p>„Art. 48¹ Încălcarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și a fondurilor electorale”.</p>	<p>25. Se acceptă.</p>
		<p>26. La art. V conținutul art. 48¹ utilizează noțiuni ca „în termenele și formatul stabilite”, „inclusiv reprezentarea datelor identificate a donatorilor” care urmează a fi reformulate în sensul expunerii acestora într-un mod mai explicit, în vederea excluderii unor posibile interpretări ambigue. În acest sens se consideră necesară expunerea alin. (4) în următoarea redacție:</p> <p>„(4) Utilizarea contrar destinației prevăzute de Legea privind partidele politice a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice sau a</p>	<p>26. Se acceptă parțial.</p> <p>Totuși, specificarea exactă a Legii privind partidele politice va necesita modificarea suplimentară a Codului penal în cazul în care modul și condițiile de acordare a alocațiilor de la bugetul de stat vor fi reglementate de un alt act legislativ (de exemplu în cazul adoptării unei legi speciale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale).</p>

		mijloacelor din fondul electoral, dacă acesta nu constituie infracțiune”.	
6.	Centrul Național Anticorupție	<p>27. La art. I, art. 26¹ alin. (1) din Codul electoral de prevede ca Centrul de instruire continuă în domeniul electoral să fie o instituție publică și nu o subdiviziune a Comisiei electorale Centrale cu este în prezent. Considerăm drept nejustificată propunerea în cauză, pe motiv că Comisia Electorală Centrală poate să asigure instruirea specializată a funcționarilor electorali la nivel de subdiviziune, nefiind necesară instituirea unei instituții separate în acest sens. Nu se cunoaște care ar fi argumentele în susținerea acestei propuneri (nota informativă), dar soluția care s-a impune, este extinderea resurselor umane din cadrul acestei subdiviziuni.</p> <p>Mai mult decât atât, este inoportun de a înființa o nouă instituție publică “Centrul de instruire continuă în domeniul electoral” și din considerentul că potrivit reformei administrației publice centrale, se pledează pentru optimizarea activităților funcționale și reducerea cheltuielilor administrative, ceea ce presupune excluderea posibilității instituirii unui organ nou subordonat Comisiei Electorale Centrale.</p>	<p>27. Nu se acceptă</p> <p>Statutul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral a fost contestat în mai multe rânduri, fiind tratat în mod diferit de către unii subiecți de drept. În aceste condiții, CEC s-a adresat Parlamentului, cât și Comisiei juridice, numiri și imunități în vederea interpretării și, respectiv, acordării unui aviz consultativ privind aplicarea uniformă a prevederilor art. 26¹ alin. (1) din Codul electoral. Astfel, potrivit avizului consultativ oferit de Comisia juridică, numiri și imunități (http://www.voteaza.md/documente/di/aprilie/00041.pdf), prevederea din art. art. 26¹ alin. (1) din Codul electoral, „o subdiviziune a Comisiei Electorale Centrale” urmează a fi interpretată în sensul instituției publice subordonate Comisiei Electorale Centrale ce dispune de personalitate juridică.</p> <p>Mai mult ca atât, tratarea statutului Centrului ca fiind o subdiviziune structurală a CEC presupune includerea acesteia în structura Aparatului CEC (extinderea efectivului-limită) și atribuirea funcționarilor din cadrului acestuia la categoria funcționarilor publici, fapt care presupune suportarea unor cheltuieli mai mari la capitolul salarizării (nivelul de salarizare a funcționarilor publici este mai ridicat în raport cu cel acordat personalului din unitățile bugetare, cărora li se aplică prevederile Hotărârii Guvernului nr. 381 din 13.04.2006).</p>
		<p>28. La art. II, art. 31 alin. (3) al Legii privind partidele politice se prevede că pentru necesitățile de verificare și control financiar al finanțării partidelor politice, Comisia Electorală Centrală oferă auditorilor un formular special de audiere a conturilor partidelor politice și un ghid de completare a acestuia, care vor include informații necesare verificării respectării cerințelor legislației</p>	<p>28. Se acceptă.</p> <p>A se vedea noua redacție a alineatului (2) și (3) ale art. 31.</p>

	<p>privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.</p> <p>Nu susține norma în cauză, deoarece există standarde internaționale de control al calității de audit pentru misiunile de examinare și sunt emise de Consiliul pentru Standardele Internaționale de Audit și Asigurare, standarde de la care nu se permite careva derogări. (potrivit Legii privind activitatea de audit nr. 61-XVI din 16.03.2007).</p> <p>De asemenea, menționăm că auditorul este obligat să respecte principiile de organizare și desfășurare a activității de audit în conformitate cu standardele de audit și nu în baza unor ghiduri sau formulare emise de Comisie. Prin urmare, Comisia Electorală Centrală nu poate oferi auditorilor un “Formula special” de audiere a conturilor partidelor și un ghid de completare a acestuia, deoarece acest fapt contravine cerințelor standardelor internaționale de control al calității de audit.</p>	
	<p>29. La art. III și Art. IV din proiect Cu referire la competența CCCEC privind investigarea faptelor ce țin de „Finanțarea ilegală a partidelor politice și a campaniilor electorale” (art. 181²) menționăm că potrivit Legii 120 din 25.05.2012, Centrul de la 1 octombrie 2012 nu va mai avea competență în efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor economice (competență pusă în sarcina MAI), ceea ce presupune că nu va dispune de o subdiviziune specializată în efectuarea controalelor financiare. În acest context, se propune redistribuirea competenței efectuării urmăririi penale pe componența de infracțiune respectivă organelor abilitate în acest sens.</p> <p>Această recomandare este valabilă și pentru pct. 18. Art. I din proiect, care aduce amendamente la</p>	<p>29. Se acceptă.</p>

		art. 70 din Codul electoral. În acest sens, se propune excluderea sintagmei „sau ale Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției”.	
7.	Transparency International - Moldova	<p>30. La Art.I pct.1 din proiectul de lege prevede modificarea și completarea art.1 din Codul electoral (Noțiuni generale). Astfel, se modifică noțiunea de „<i>Comisie Electorală Centrală</i>”. Totodată, articolul menționat se completează cu noțiunile de „<i>finanțare a campaniilor electorale</i>” și „<i>rapoarte privind finanțarea campaniilor electorale</i>”.</p> <p>Propunem de a completa noțiunea de „<i>finanțare a campaniilor electorale</i>” după textul „<i>de către</i>” cu cuvântul „<i>stat</i>”, ceea ce ar însemna că finanțarea campaniilor electorale este efectuată nu numai de persoane fizice și juridice, dar și de către stat. În acest sens este de remarcat că atât Codul electoral în vigoare, cât și proiectul de lege, prevăd finanțarea indirectă din partea statului. Totodată, art. 37 din Codul electoral stabilește că statul acordă concurenților electorali credite fără dobândă, care mai apoi se sting complet sau parțial.</p>	<p>30. Se acceptă în condițiile în care nu se va exclude susținerea materială de către stat a campaniilor electorale (art. 37 din CE, acordarea creditelor de la stat).</p>
		<p>31. La Art.I pct.1 de asemenea, este de menționat că proiectul de lege face referire la „<i>finanțarea partidelor politice</i>”, însă atât Codul electoral și Legea privind partidele politice în vigoare, cât și proiectul în cauză nu conțin noțiunea de „<i>finanțare a partidelor politice</i>”. De aceea, propunem de a include în art.I pct.1 din proiectul de Lege noțiunea de „<i>finanțare a partidelor politice</i>” în următoarea redacție:</p> <p><i>„finanțarea partidelor politice – finanțarea directă și indirectă, adică oferirea, alocarea sau transmiterea în beneficiul partidelor politice a mijloacelor financiare, materiale și de alt caracter de către stat,</i></p>	<p>31. Se acceptă</p>

	<p><i>persoane fizice și persoane juridice”.</i></p> <p>32. La Art.I pct.1 suplimentar la noțiunile „<i>finanțarea partidelor politice</i>” și „<i>finanțarea campaniilor electorale</i>”, proiectul de lege ar trebui să prevadă ce activități nu pot fi considerate ca finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale, prin includerea unei norme în redacția:</p> <p><i>„Nu se consideră finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale desfășurarea de către orice întreprindere, organizație a activităților de prestare a serviciilor publice contra plată în condițiile legii și de executare a contractelor de achiziție de mărfuri, lucrări și servicii încheiate în condițiile legii între acestea și partidele politice, concurenții electorali, precum și activitatea de finanțare a persoanelor care efectuează activități de monitorizare a campaniilor electorale sau de monitorizare a finanțării partidelor politice și campaniilor electorale”.</i></p>	
	<p>33. Codul electoral în vigoare determină, de asemenea, noțiunea de „<i>partide</i>”, care reprezintă „<i>asociații benevole ale cetățenilor, constituite și înregistrate în condițiile Legii privind partidele și alte organizații social-politice</i>”. Considerăm că noțiunea dată nu este deplină, ea diferă de noțiunea respectivă din Legea privind partidele politice și face referire la o lege care nu mai există. Din aceste considerente propunem de a completa art.I pct.1 din proiectul de lege cu noțiunea de „<i>partid politic</i>” în următoarea redacție:</p> <p><i>„partid politic – asociație benevolă a cetățenilor Republicii Moldova, constituită și înregistrată în condițiile Legii privind partidele politice și care urmărește scopuri politice, adică participarea la</i></p>	<p>32. Nu se acceptă. Legea stabilește clar ce se permite în raport cu finanțarea partidelor politice, astfel orice nu este permis va fi interzis. Din aceste considerente nu este necesară reglementarea aspectelor propuse.</p> <p>33. Nu se acceptă. Considerăm că noțiunea propusă nu conține reglementări noi cu privire la statutul și scopul constituirii partidelor politice.</p>

	<p><i>gestionarea afacerilor publice”.</i></p> <p>Ținând cont de omisiunile în noțiunea de „<i>partid politic</i>” din Legea privind partidele politice în vigoare (art.1 alin.1 – „<i>partidele politice sînt asociații benevole ... ale cetățenilor Republicii Moldova ... care ... contribuie la ... realizarea voinței lor politice</i>”; art.17 alin.1 – „<i>partidele activează în vederea realizării voinței lor politice ...</i>”), propunem de a completa art. II din proiectul de Lege cu prevederi de modificare a art.1 alin.1 și art.17, utilizînd noțiunea „<i>partid politic</i>” în redacția propusă.</p>	
	<p>34. Art. I pct. 13 din proiectul de lege reglementează adoptarea unei noi redacții a art.38 din Codul electoral. Conform art.38 alin.1 lit. c) din proiect „<i>plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în fondul electoral al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luînd ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția în care au loc alegerile</i>”.</p> <p>Considerăm că norma privind modalitatea de calculare a plafonului general al mijloacelor financiare nu este concretă, ceea ce permite o interpretare ambiguă. De aceea, propunem de a reglementa în lege mărimea concretă a coeficientului menționat, precum și a altor date sau limite ale populației în circumscripțiile electorale, care ar sta la baza calculării plafonului general de către Comisia Electorală Centrală.</p> <p>Este de menționat faptul că norma din art.38 alin.1 lit. c) este o prevedere importantă ce ține de limitarea cheltuielilor în campaniile electorale (una din particularitățile finanțării campaniilor electorale), însă această normă este insuficientă și nu</p>	<p>34. Nu se acceptă.</p> <p>În cadrul scrutinelor electorale, CEC a stabilit plafonul mijloacelor financiare ce pot fi virate în fondul electoral, conform formulei care se propune în proiectul de lege. Formula respectivă se aplică și în practica internațională. În același context, se precizează că nu au fost înregistrate cazuri de contestare a legalității hotărîrilor CEC cu privire la stabilirea plafonului, conform formulei propuse.</p>

	<p>reglementează pe deplin limitarea cheltuielilor în campania electorală. Considerăm că proiectul de lege urmează a fi completat cu o normă privind limitarea cheltuielilor electorale, care ar include nu numai mijloacele care sunt virate în fondul electoral al concurentului electoral, dar și alte mijloace, în special donațiile în formă de bunuri, lucrări și servicii oferite gratuit sau în condiții avantajoase.</p>	
	<p>35. Articolul 38 alin.1 lit. e) din proiectul de lege (vezi art. 1 pct.13) prevede că „<i>persoanele juridice pot vira sumele bănești pe contul „Fond electoral” numai prin transfer, cu o notă informativă despre inexistența cotei de stat, străine sau mixte în capitalul statutar, precum și prin depunerea unei declarații pe propria răspundere privind lipsa restricțiilor prevăzute de alin.(2) lit. d) din prezentul articol</i>”. Conform alin.2 lit. d) din proiect „<i>Se interzice finanțarea și susținerea materială sub orice formă, directă și indirectă, a campaniilor electorale/concurenților electorali de către: ... d) persoanele juridice (societățile comerciale) care, cu un an înainte de începerea perioadei electorale, au desfășurat activități finanțate/achitate din resurse (fonduri) publice, precum și persoane juridice cu capital străin sau mixt</i>”.</p> <p>Considerăm că condițiile expuse în această normă nu sunt suficiente, creîndu-se premise ca donațiile să fie oferite de către persoanele juridice fără aprobarea donațiilor, informarea acționarilor sau membrilor persoanei juridice, înregistrarea de către persoanele juridice a donațiilor oferite. Din aceste considerente propunem de a completa norma dată, reglementînd suplimentar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>aprobarea donațiilor de către acționari în cazul societăților pe acțiuni;</i> 	<p>35. Se acceptă.</p> <p>Prin completarea în final a lit. e), art. 38 din Codul electoral (versiunea din proiect) cu redacției propuse la art. 26 alin. (5) din Legea privind partidele politice (versiunea din proiect), și anume: „Persoana juridică care efectuează o donație în bani unui concurent electoral trebuie să prezinte decizia oficială a organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, precum și să informeze acționarii/membrii despre operațiunile astfel efectuate.”</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - informarea acționarilor sau membrilor persoanei juridice despre toate donațiile acestuia efectuate în contul partidelor politice sau concurenților electorali; - înregistrarea de către persoanele juridice a donațiilor oferite în registrele contabile și în dările de seamă. 	
	<p>36. Propunem de a completa proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului electoral (art. I pct. 13) cu norme care ar reglementa explicit obligativitatea ținerii evidenței contabile a donațiilor, specificând că, atât donațiile financiare virate în „Fondul electoral”, cât și donațiile oferite în formă de bunuri, lucrări și servicii gratuite sau în condiții avantajoase.</p>	<p>36. Nu este clară propunerea.</p>
	<p>37. Propunem de a completa art.38 alin.1 lit.g (vezi art.I pct.13 din proiectul de lege) după textul „în scopuri personale” cu textul „ precum și alte scopuri neprevăzute de Codul electoral”, ceea ce ar însemna că concurentul electoral, partidul politic nu poate utiliza resursele din fondul electoral nu numai în scopuri personale, dar și în alte scopuri, de exemplu, pentru efectuarea unor cheltuieli curente ale partidului politic.</p> <p>De asemenea, propunem de a completa art.38 (adică art.I pct.13 din proiectul de lege) cu o normă care ar prevedea ce activități pot fi finanțate din „Fondul electoral”, ceea ce ar preveni interpretările ambigue și ar exclude eventualele plăți din „Fondul electoral” pentru activități inproprii campaniilor electorale (de ex., pentru activități curente ale partidului politic).</p>	<p>37. Nu se acceptă.</p> <p>Formula propusă „ precum și alte scopuri neprevăzute de Codul electoral” este prea vagă și lasă loc de interpretări.</p> <p>Practica în domeniul promovării campaniilor electorale a înregistrat progrese privind utilizarea tehnologiilor în domeniul respectiv. Prin urmare, în condițiile existente, includerea exhaustivă a activităților de promovare a campaniilor electorale se califică drept nejustificată și restrictivă.</p>
	<p>38. Propunem de a completa art.38 alin.3 (vezi art.I pct.13 din proiectul de lege) după textul „să achite cheltuielile aferente producerii acestora” cu textul „ precum și altor cheltuieli pentru campania</p>	<p>38. Propoziția a doua de la alin. (3) art. 38 a fost exclusă.</p>

	<p><i>electorală”.</i></p>	
	<p>39. Propunem de a completa proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului electoral (art.I pct.13) cu norme care să reglementeze ținerea evidenței contabile separate pe cheltuielile electorale și pe activitățile curente ale partidelor politice.</p>	<p>39. Nu se acceptă. Raportul financiar prezentat anual de partidele politice va include informația completă (veniturile, cheltuielile curente, precum și cele din campanie).</p>
	<p>40. Art. I pct.15 din proiectul de lege prevede completarea Codului electoral cu un nou articol 38¹ (Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale). Proiectul de lege stipulează prezentarea de către concurenții electorali a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală Comisiei Electorale Centrale, însă proiectul de lege nu prevede efectuarea auditului și prezentarea raportului de audit împreună cu raportul privind finanțarea campaniilor electorale pentru perioadă electorală.</p> <p>Este de menționat faptul că proiectul de lege prevede efectuarea auditului și prezentarea rapoartelor de audit doar în cazul finanțării partidelor politice, rapoartele de audit urmînd a fi anexate la rapoartele anuale privind gestiunea financiară (vezi art.II pct.4 privind modificările și completările la Legea privind partidele politice).</p> <p>Totodată, este de remarcat că mijloacele financiare obținute și utilizate de către partidele politice și alți concurenți electorali în campania electorală sunt destul de impunătoare. Conform datelor Comisiei Electorale Centrale, veniturile și cheltuielile în campania electorală ajung, în cazul unor concurenți electorali, la cîteva milioane de lei.</p> <p>În contextul celor expuse, propunem de a completa art.I din proiectul de lege, inclusiv pct.15, cu norme care ar stabili obligativitatea concurenților electorali</p>	<p>40. Nu se acceptă. Propunerea înaintată urmează să fie corelată cu termenii de desfășurare a campaniilor electorale, inclusiv și cu termenul de prezentare a rapoartelor financiare finale, și anume cel tîrziu cu 2 zile înainte de alegeri.</p> <p>În aceste condiții, auditul va putea fi efectuat după prezentarea rapoartelor financiare finale. Totodată, este dificilă estimarea termenului efectuării auditului.</p> <p>Prin urmare, propunerea înaintată nu este relevantă. Mai mult ca atît, obligativitatea efectuării auditului extern a fost prevăzută la art. 31 din Legea privind partidele politice (versiunea din proiect). Astfel, auditului vor fi supuse rapoartele financiare ale partidelor politice care vor conține și informația privind veniturile și cheltuielile din campania electorală.</p>

	de a comanda auditul mijloacelor financiare obținute și utilizate în campania electorală și de a prezenta raportul de audit împreună cu raportul privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală.	
	<p>41. Propunem de a completa art.65 alin.6 (vezi art.I pct.16 din proiectul de lege) după textul <i>„Examinarea contestațiilor în privința finanțării campaniilor electorale a partidelor politice”</i> cu textul <i>„sau concurenților electorali”</i>, ceea ce ar însemna că termenele de prescripție menționate se exclud nu numai în privința finanțării campaniilor electorale ale partidelor politice, dar și în privința finanțării campaniilor electorale ale concurenților electorali, de exemplu, a concurenților la funcția de primar.</p>	<p>41. Nu se acceptă. Reieșind din faptul că, în calitate de subiect de drept (pasibil răspunderii juridice), concurentul electoral se identifică doar în perioada electorală.</p>
	<p>42. Propunem de a substitui textul <i>„Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției”</i> din art.70 alin.2 (vezi art.I pct.18 din proiectul de Lege) cu textul <i>„Centrului Național Anticorupție”</i>. De asemenea, propunem de a completa norma dată după textul <i>„referitoare la organizarea și desfășurarea alegerilor,”</i> cu textul <i>„finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale”</i>, ținând cont că proiectul de lege prevede completarea Codului penal cu norme privind responsabilitatea penală pentru încălcarea legislației privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale.</p> <p>În mod similar, propunem de a completa art.71 alin.2 (vezi art.I pct.18 din proiectul de Lege) după textul <i>„conțin elemente constitutive ale contravențiilor legate de efectuarea alegerilor”</i> cu textul <i>„finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale”</i>, ținând cont că proiectul de lege prevede completarea Codului contravențional cu norme</p>	<p>42. Se acceptă parțial.</p>

	privind responsabilitatea contravențională pentru încălcarea legislației privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale.	
	<p>43. Art. II pct.4 din proiectul de lege prevede o nouă redacție a art.26 din Legea privind partidele politice. Conform proiectului (art.26 alin.3) <i>„Sursele anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,25% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv”</i>. Este de menționat că o asemenea limitare nu este prevăzută de Recomandarea Consiliului Europei¹ care prevede că <i>„atît statul cît și cetățenii săi sunt autorizați să susțină partidele politice”</i> și, totodată, norma dată se contrazice cu normele privind dreptul unor categorii de persoane de a face donații în favoarea partidelor politice.</p> <p>Este paradoxală situația cînd, pe de o parte, proiectul de lege prevede o limită exagerată a donației care poate fi oferită de un donator, iar pe de altă parte, reglementează limitarea volumului total anual al donațiilor în favoarea partidelor politice.</p> <p>Recomandarea citată a CE prevede limitarea valorii donațiilor dintr-o sursă, limitarea cheltuielilor în campania electorală, precum și o limită rezonabilă a susținerii din partea statului, iar conform experienței internaționale, ar putea fi prevăzută suplimentar și limitarea cheltuielilor pentru publicitate.</p> <p>Pornind de la cele susmenționate, propunem de a exclude norma dată din proiectul de lege.</p>	<p>43. Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile proiectului de lege oferă posibilitatea statului cît și cetățenii săi să susțină partidele politice. Totuși se stabilesc și anumite condiții în care aceasta susținere poate fi realizată. Acest fapt însă nu poate fi privit precum a limitarea a dreptului sus-menționat.</p>
	44. Art. II pct.4 din proiectul de lege prevede o nouă redacție a articolului 28 din Legea privind partidele	<p>44. Nu se acceptă.</p> <p>Condițiile privind gestionarea patrimoniului partidelor</p>

¹ Recomandarea Rec (2003) 4 cu privire la Regulile comune împotriva fenomenului de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale a Consiliului Europei.

	<p>politice. Conform proiectului prin art.28 este reglementată utilizarea alocațiilor din bugetul de stat, inclusiv sunt reglementate destinațiile de utilizare și stipulată interdicția utilizării alocațiilor de la bugetul de stat pentru oricare alte destinații.</p> <p>În continuare, art.II pct.5 din proiectul de lege prevede completarea Legii privind partidele politice cu trei articole noi: 31¹, 31² și 31³. Art.31² alin.1 lit.c prevede că „<i>utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice constituie încălcări de gestiune financiară</i>”.</p> <p>Mai mult decât atât, art.III și art.V pct.2 din proiectul de lege prevăd răspunderea penală și, respectiv, contravențională pentru „<i>utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice</i>”.</p> <p>Este evident că aceste norme sunt prevăzute pentru a asigura utilizarea corectă a alocațiilor de la bugetul de stat.</p> <p>În același timp, în privința altor surse de finanțare a partidelor politice, în special, a donațiilor asemenea prevederi în proiectul de lege lipsesc. Astfel, proiectul de lege nu prevede că donațiile și alte mijloace urmează a fi utilizate cu aceleași destinații și că în privința acestora se aplică aceleași restricții ca și în cazul alocațiilor de la bugetul de stat. De asemenea, pentru utilizarea contrar destinației a donațiilor nu este prevăzută nici răspunderea penală, nici contravențională.</p> <p>Considerăm că lipsa reglementărilor ce ar asigura utilizarea corectă a donațiilor și altor mijloace ale partidelor politice poate crea condiții pentru utilizarea incorectă a acestora sau săvârșirea</p>	<p>politice (inclusiv, veniturile obținute din donații) sunt reglementate de art. 24 din Legea privind partidele politice (redacția actuală.)</p>
--	---	---

	<p>diverselor abuzuri. Orice donator trebuie să fie asigurat că donațiile efectuate în favoarea partidelor politice vor fi utilizate corect pentru funcționarea partidului politic și, în final, pentru funcționarea democrației.</p> <p>Ținând cont de cele expuse și în scopul asigurării utilizării corecte a alocațiilor de la bugetul de stat și a altor surse de finanțare a partidelor politice, în special a donațiilor, propunem de a completa proiectul de lege și a reglementa că normele care prevăd utilizarea alocațiilor din bugetul de stat și răspunderea penală sau contravențională pentru utilizarea contrar destinației se aplică tuturor mijloacelor partidului politic (fie alocații de la bugetul de stat, fie donații sau alte mijloace reglementate de lege). În acest context, urmează a fi completat art.II pct.4 și 5, art.III și art.V pct.2 din proiectul de lege.</p>	
	<p>45. Propunem de a completa art. II pct.4 din proiectul de lege (la art.29 alin.3 Cod electoral) după textul „<i>Informațiile din rapoartele anuale ale partidelor politice despre</i>” cu textul „<i>patrimoniul său,</i>”, ceea ce ar însemna că în rapoartele anuale ale partidelor politice privind gestiunea financiară plasate pe pagina web vor fi incluse nu numai datele despre veniturile și cheltuielile partidului politic, dar și datele despre patrimoniul acestuia.</p>	<p>45. Nu se acceptă. Art. 29, alin. (4), lit. a) din proiect stabilește obligația prezentării de către partidelor politice a informației cu privire la bunuri.</p>
	<p>46. Propunem de a completa art. II pct.4 din proiectul de lege (la art.29 alin.4 Cod electoral) cu norma care ar prevedea că în rapoartele partidelor politice privind gestiunea financiară va fi inclusă suplimentar <i>informația contabilă a persoanelor care au legătură cu partidul politic sau sunt în alt mod controlate de partidul politic, precum și informația de la filialele naționale și locale, fundațiile de partid</i></p>	<p>46. Nu se acceptă. Nu este suficient de clar expusă obiecția sau propunerea. Astfel nu este clar care informație solicitată urmează a fi prezentată.</p>

	<p><i>sau alte organizații afiliate (după caz).</i></p> <p>47. Art. II pct.4 din proiectul de lege prevede o nouă redacție a art.31 din Legea privind partidele politice. Conform alin.1 art.31 din proiect <i>„Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sînt obligate să comande auditul rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară va fi expediat Comisiei Electorale Centrale și Curții de Conturi, în cazul primirii de către partid a alocațiilor din bugetul de stat”.</i></p> <p>Considerăm că limita minimă a veniturilor sau cheltuielilor de un milion de lei, la depășirea cărei, partidele politice <i>„sunt obligate să comande auditul rapoartelor privind gestiunea financiară”</i> necesită a fi diminuată.</p> <p>De asemenea, considerăm că termenul de 3 ani obligator pentru efectuarea auditului la fel este exagerat. După această perioadă ar putea fi imposibil de a identifica persoanele vinovate de săvîrșirea unor eventuale încălcări la gestionarea finanțelor politice.</p> <p>Propunem de a prevedea în proiectul Codului Electoral că <i>cheltuielile suportate de către partidul politic sau concurentul electoral pentru efectuarea auditului finanțelor politice în campania electorală nu se consideră cheltuieli electorale</i> și, deci, aceste cheltuieli nu se iau în calcul pentru a determina dacă a fost respectată sau nu norma privind limita cheltuielilor electorale.</p> <p>De asemenea, în cazul finanțării partidelor politice, propunem de a reglementa în proiectul de modificare și completare a Legii privind partidele politice efectuarea anuală a auditului și</p>	<p>47. Nu se acceptă</p> <p>Ținînd cont de costurile efectuării auditului, precum și termenii generali de efectuare a auditului, activitatea societăților comerciale nu este supusă auditului anual.</p>
--	--	---

	<p>prezentarea rapoartelor de audit.</p> <p>48. Art. II pct.5 din proiectul de lege prevede completarea Legii privind partidele politice cu un capitol nou (VI¹) care reglementează <i>răspunderea pentru încălcări vizînd finanțarea partidelor politice</i>. Articolul 31¹ din acest capitol stipulează că “(1) <i>În cazul în care un partid politic primește donații cu încălcarea prevederilor art.26 al prezentei legi, inclusiv în cazul primirii donațiilor care depășesc plafoanele stabilite, partidul politic este obligat, în termen de 10 zile de la momentul intrării donației, să verse în bugetul de stat sumele primite cu încălcarea legii sau să restituie sumele primite peste plafon</i>”. În continuare articolul dat stipulează că „(2) <i>În cazul nerespectării cerințelor alineatului (1), Comisia Electorală Centrală emite în adresa partidului politic o somație scrisă, prin care solicită înlăturarea încălcării și informarea despre măsurile întreprinse în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea somației</i>” și că „(3) <i>Neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale constituie contravenție și se sancționează în conformitate cu prevederile Codului Contravențional</i>”.</p> <p>Considerăm că în cazul expus mai sus legislația trebuie să prevadă răspunderea partidelor politice nu pentru neexecutarea unei somații ale Comisiei Electorale Centrale, dar pentru nerestituirea în termenul stabilit a mijloacelor primite cu depășirea prevederilor legii și, în continuare, pentru utilizarea acestora.</p> <p>În acest context, art.31¹ din proiect urmează a fi modificat.</p> <p>În mod similar urmează a fi modificat și art.48 alin.1 prevăzut de art.V pct.1 din proiectul de modificare și completare a Codului</p>	<p>48. Nu se acceptă.</p> <p>Or, prin somația înaintată se solicită înlăturarea încălcărilor admise. Astfel, neexecutarea acesteia presupune săvîrșirea continuă a faptelor ilicite.</p>
--	--	---

	<p>contravențional.</p> <p>49. La compartimentul responsabilități propunem de a completa proiectul de modificare a Legii privind partidele politice și a reglementa că <i>partidul politic este responsabil numai în cazul în care încălcările de legislație au fost comise din inițiativa partidului politic, la indicația sau cu autorizația conducătorului sau organului de conducere a partidului politic, sau că fapta este un rezultat al realizării programului partidului ori scopurilor politice ale acestuia.</i></p> <p>De asemenea, este necesar de a stabili că <i>partidul politic nu poartă răspundere în cazul în care încălcarea este comisă de către un membru individual al partidului politic din inițiativa sa proprie sau de către un candidat electoral care nu a fost autorizat de către partid.</i></p>	<p>49. Nu se acceptă. Nu este clar la care compartiment se referă autorul.</p>
	<p>50. Propunem de a completa art.V și/sau art.III din proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului contravențional și Codului penal cu normele care ar reglementa răspunderea contravențională și/sau penală pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. <i>finanțarea partidelor politice și concurențelor electorale din surse ilegale sau interzise de lege (prevăzute de Codul electoral și Legea privind partidele politice) (proiectul de lege prevede mai multe surse interzise de finanțare politică, însă nu în toate cazurile este prevăzută răspunderea respectivă);</i> b. <i>susținerea prin donații cu ocolirea căilor legale de finanțare și neînregistrarea de către partidele politice și concurenții electorale a donațiilor;</i> c. <i>susținerea prin donații sau acceptarea de donații ce depășesc limita maximă dintr-o sursă;</i> d. <i>depășirea limitelor stabilite pentru cheltuielile</i> 	<p>Acțiunile descrise se regăsesc în componentele de infracțiuni/contravenții propuse în proiectul de lege.</p>

	<p><i>electorale;</i></p> <p><i>e. efectuarea de către partidele politice și concurenții electorali a cheltuielilor neautorizate sau interzise;</i></p> <p><i>f. încheierea unei înțelegeri de finanțare a partidului politic sau concurentului electoral în schimbul obținerii de către donatori a unor avantaje ilegale;</i></p> <p><i>g. primirea de către partidele politice și concurenții electorali a donațiilor fără eliberarea documentelor justificative</i></p>	
	<p>51. Art. VII pct.1 din proiectul de lege prevede completarea art.36 din Codul fiscal care reglementează alte deduceri. Completarea stipulată în proiectul de lege la alin.1 cu textul „<i>inclusiv politică</i>” ar însemna că contribuabilul rezident are dreptul la deducerea oricăror donații politice făcute de el pe parcursul anului fiscal, dar nu mai mult de 10% din venitul impozabil.</p> <p>De obicei, prin donații politice se înțeleg donațiile în favoarea partidelor politice sau în favoarea concurenților electorali în campania electorală. Totodată, completările prevăzute la alin.2 art.36 și la alin.3 art.42 din Codul fiscal ar putea să indice la o altă interpretare a expresiei “<i>sponsorizare politice</i>” ca o sponsorizare doar a partidelor politice.</p> <p>Pentru a exclude o dublă interpretare propunem de a concretiza și a substitui textul «<i>inclusiv politică</i>» cu textul «<i>inclusiv partidelor politice sau concurenților electorali</i>».</p> <p>Completarea prevăzută în proiectul de lege la alin.2 art.36 din Codul fiscal cu textul «<i>inclusiv a partidelor politice</i>» ar însemna că vor putea fi deduse donațiile făcute în scopuri de sponsorizare în favoarea doar a partidelor politice, dar nu și</p>	A se vedea poziția expusă la pct. 16

		<p>concurenților electorali, adică completarea prevăzută de proiectul de lege presupune finanțarea indirectă din partea statului doar a partidelor politice, dar nu și concurenților electorali în campania electorală.</p> <p>Propunem de a substitui textul « <i>inclusiv a partidelor politice</i> » cu textul « <i>inclusiv partidelor politice și concurenților electorali</i> », ceea ce ar permite deducerea inclusiv a donațiilor în favoarea concurenților electorali.</p> <p>La fel, propunem de a completa textul « <i>cu excepțiile stabilite în cazul donațiilor bănești pentru partidele politice</i> » (cu care se propune completarea art.42 alin.3 din Codul fiscal) în continuare cu textul « <i>și concurenților electorali</i> ».</p>	
8.	Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției	<p>52. La Art. I pct. 1 Comisia Electorală Centrală se definește utilizându-se termeni diferiți celor cu care se operează în lege. Astfel, în art. 16 alin. (1) din Codul electoral, aceasta este definită ca organ de stat, termen mult mai potrivit pentru o entitate publică.</p> <p>Astfel, se constată utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite. În acest context se propune revizuirea și redactarea textului astfel, încât să se asigure uniformitatea terminologiei utilizate.</p>	52. Se acceptă.
		<p>53. La Art. I pct. 5, alineatul (1) devine alineatul (2). În redacția actuală a art. 22 din Codul electoral, acesta conține un alineat unic care nu este numerotat. De altfel, norma este confuză - ar reieși că articolul va avea două alineate (2). Astfel urmează de clarificat norma astfel încât să se depășească această confuzie.</p>	53. Se acceptă.
		<p>54. La Art. I pct. 13, alin. (1) ... c) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în</p>	54. Nu se acceptă.

	<p>fondul electoral al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luînd ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția în care au loc alegerile; f) donațiile oferite în numerar de către persoanele fizice se însoțesc de un formular completat care se anexează la alte documente contabile ale concurentului electoral susținut. Modelul de formular pentru astfel de donații se aprobă de Comisia Electorală Centrală; (4) ... a căror valoare de piață nu depășește suma de 20 de unități convenționale." În mod practic, nefiind prevăzut acest coeficient, se lasă la discreția totală a Comisiei Electorale Centrale stabilirea plafonului general - competență excesivă. Cel puțin, este important să fie prescrise condițiile care vor determina acest coeficient. În opinia noastră, în momentul în care încă nu este fortificat sistemul de supraveghere a modului în care sînt finanțate partidele politice și campaniile electorale, este important ca toate donațiile efectuate, inclusiv și cele efectuate de către persoanele fizice, să fie efectuate prin intermediul sistemului bancar. Eventual, ar putea fi admise, în exclusivitate, donații în numerar doar în cazurile în care aceste nu sînt esențiale (pînă la 1 sau 2 salarii medii lunare pe economia națională stabilite pentru anul respectiv). Codul electoral nu definește "unitatea convențională".</p>	A se vedea comentariile la pct. 34 .
	<p>55. La Art. I pct. 15, termenul de 48 de ore de la primirea rapoartelor ar putea să fie insuficient în cazurile în care rapoartele nu sunt complete sau sunt întocmite necorespunzător, candidatul nereacționînd în timp util la obiecțiile Comisiei Electorale Centrale. În ce privește prevederile de</p>	55. Se acceptă.

	la alin. (3) - s-ar înțelege că aceste rapoarte ar trebui să fie prezentate tuturor reprezentanților mass-media - normă irealizabilă. De altfel, mass-media vor avea posibilitatea să acceseze aceste informații de pe paginile web ale autorităților administrației publice locale.	
	56. La Art. II pct. 4 se va vedea obiecția formulată la pct. 13	56. Nu se acceptă. A se vedea comentariile la pct. 34 .
	57. La Art. II pct. 4 - la textul art. 28 alin. (3), hotărârile Curții de Conturi, fiind în esență acte administrative, nu pot avea un caracter definitiv, ci pot fi executorii sau inexecutorii (de exemplu - dacă sînt suspendate prin încheiere judecătorească). Astfel se propune de exclus sintagma "definitive".	57. Se acceptă.